

**Witold ho pokřtili,
příjmení – Gombrowicz.
Pán na špacíru, řek bys,
sotva něco víc.
Však dravá jinakost
z něj sálá škodolibě:
Z toho koně bude
jednou dobré hříbě.**

*Stanisław Ignacy Witkiewicz
přeložil Erich Šojka¹*

*Co by se stalo
kdyby obyčejní lidé
přišli na to, že naše prdel
je stejná jako jejich*

**Krinolíny, monokly,
límcé, fraky, rukavičky,
korzety, klaky, hůlčičky!**

**Na zámku Himálaj
se dnes večer koná bál.**

**Sám mistr Fior,
hegemon odívání,
přijel až z Paříže,
aby knížecímu páru
a veškerému panstvu
představil módu budoucnosti.**

Ale co to?

**Líbivé tóny se zrychlují
v nepřehledný rej.
Lokajstvo dál odmítá leštit
nastavené lakýrky.
A někdo docela tiše volá:
Na - ho - ta ...**

**Do rozverného bálu masek, šatů
a vyprázdněných rituálů
se pozvolna všivá dusivá
jistota pádu.
Ale teď do tance!
Hudbo hraj!**

Protože:

*kdo by se ptal,
když hudba zní,
zda je to tanec poslední.*

Witold Gombrowicz, bytostný darebák, nepřízrůbivý zjev a především neúnavný provokatér, se narodil v roce 1904 v polských Małoszycích. První roky života prožil na panství svého otce, později se rodina přestěhovala do Varšavy, kde roku 1927 absolvoval studium práv. Více než soudní praxi se však se zarputilostí sobě vlastní věnoval zábavě s nadmíru excentrickými přáteli tehdejší polské umělecké scény, kritice a své vlastní literární tvorbě.

V roce 1933 vychází na vlastní náklady jeho první kniha, soubor povídek s názvem Zápisky z období dozrávání (Bakakaj), o čtyři roky později následuje dnes již proslulý román Ferdurdyrke. V době vydání navýsost kontroverzní text, ve kterém se pozvolna spřádají dominantní rysy Gombrowiczova literárního kosmu: posedlost nezralostí, mládím, neotřelá grotesknost a zejména pak nesmiřitelný boj s formou. Právě odtud také pochází ono: „Člověk je hluboce závislý na svém obraze v duši druhého člověka, i kdyby to byla duše kreténa.“²

Witold Gombrowicz nahlíží společnost jako zhoubný koncept striktních norem, konvencí a forem. Tvrdí, že role, které hrajeme, představy, názory, projekce o nás samých v očích našich i druhých deformují osobnost a v konečném důsledku i celý svět. Z tohoto trýznivého napětí, přetvářky a falše, ze skutečnosti, že se s tímto konstruktem stále snažíme ztotožnit, vyvěrá všechno lidské zlo, včetně válek. To když se objeví trhлина v úzkostlivě udržované fasádě a dovnitř začne pronikat nejistota tavící se v sebezáchovnou agresi.

„... musíme usilovat o to, aby se v Polácích probudilo uvědomění si vlastní nerealnosti, té fikce, jakou žijí, a aby se v nich toto uvědomění stalo rozhodující. Musíme jim opakovat: nejsi takový, opravdu už jsi vyrostl z toho, co říkáš, chováš se tak proto, že se přizpůsobuješ ostatním, hraješ divadlo, protože ho hrají všichni, lžeš, protože lžou všichni, jenže ty i my všichni jsme lepší než

ta fraška, ve které hrajeme – a to se jim musí říkat, dokud se pro ně tahle myšlenka nestane posledním stéblem záchrany... Musíme se cítit jako herci ve špatné hře, kteří nemohou dobře hrát ve svých reálných a banálních rolích.“³

Neklid, nestálost, absolutní nezařaditelnost nebyly pouze průvodní znaky tvorby jednoho z nejkomplikovanějších příznaků literatury 20. století, ale především jeho vlastního života. Začátek druhé světové války zastihl Witolda Gombrowicze na zaoceánském parníku Chrobry při cestě do Jižní Ameriky a on se tak do Polska už nikdy nevrátil. Většinu svého více než třicetiletého pobývání v exilu se protloukal ulicemi Buenos Aires, přežíval díky četné pomoci místní emigrace a předně pak nadále pokračoval ve své vlastní umělecké činnosti.

Celosvětového ohlasu se mu začalo dostávat až na přelomu 50. a 60. let s publikací Deníku v časopise Kultura a pozornost se tak pozvolna obrací také k jeho dřívější literární tvorbě, dramatickou nevyjímaje.

Zapřísněný nepřítel divadla dokončil za svůj život celkem tři dramata: Yvonnu, princeznu burgundánskou (1935), Svatbu (1946) a Operetu (1966). Právě v Operetě, jednom ze svých vůbec nejpozdnějších děl, na kterém pracoval s přestávkami dlouhých patnáct let, se naposledy navrácí k životnímu tématu - formě, tentokrát uzavřené v „pimplátkové prázdnotě... operety, pod kterou krvácí tvář lidstva.“⁴

Původem polský spisovatel a dramatik, jehož britký rukopis svébytně překročil hranice rodné země, jazyka i kulturního a společenského rámce, umírá v roce 1969 ve Vence ve Francii. Radikální zastánce individualismu ve stále více unifikačním světě bojuje až do svého skonu proti destruktivní tyranii přežitého diktátu sociálních norem a konvencí, nikoli však proti řádu světa jako takového.

„Nedělejte ze mě laciného démona. Já budu na straně lidského pořádku (i na straně Boha, ač jsem nevěřící) až do konce svých dnů; a i když budu umírat.“⁵

**Konec a bomba,
kdo to čet, je trouba!**

W. G.⁶

¹ Witold Gombrowicz: Deník. Přeložila Helena Stachová. Praha: Torst, 2015. S. 218.

² Witold Gombrowicz: Ferdurdyrke. Přeložila Helena Stachová. Praha: Argo, 2010. S. II.

³ Witold Gombrowicz: Deník. Přeložila Helena Stachová. Praha: Torst, 2015. S. 75.

⁴ Witold Gombrowicz: Opereta. Přeložil Jaroslav Simonides. Praha: DILIA, 1979. S. 4.

⁵ Witold Gombrowicz: Deník. Přeložila Helena Stachová. Praha: Torst, 2015. S. 284.

⁶ Witold Gombrowicz: Ferdurdyrke. Přeložila Helena Stachová. Praha: Argo, 2010. S. 269.

Nositelé autorských práv k dílu zastupuje DILIA, divadelní, literární, audiovizuální agentura, z. s., Krátkého 143/1, Praha.

Opereta

hudba Matteo Hager

překlad Jaroslav Simonides

režie Viktor Novák

autor Witold Gombrowicz

Červeneta

Autor: Witold Gombrowicz
Překlad: Jaroslav Simonides
Režie: Viktor Novák
Hudba: Matteo Hager

Dramaturgie: Alena Bruthansová
Asistent režie: Daniel Dušek
Scénografie: Matěj Trefný
Asistent scénografie: Šimon Javorský
Kostýmy: Karla Kislíngerová
Asistentka kostýmů: Zuzana Nevolová
Masky: Adéla Hromasová
Elektronická hudba: František Barták
Pěvecké nastudování: Naďa Wepperová
Korepetice: Ondřej Tuček
Choreografie: Karolína Gillová
Produkce: Petr Maršál
Nikol Pelciová
Terezie Šubrtová

Grafika: Erika Partiliová
Fonty: Tempoz, Rachot (TYPOFEL)
Fotografie plakát: Klára Jeřábková
Fotografie: Daniel Kvapil
Trailer: Martin Barabáš
Alex Šimčík

Divadlo DISK
Ředitelka: MgA. Viktorie Schmoranzová, Ph.D.
Vedoucí provozu: Lukáš Briksa
Vedoucí produkce / Tajemník uměleckého souboru: MgA. Lukáš Paleček
Propagace a PR: Mgr. Kamila Hurych
Hospodářka: Alžběta Kociánová
Vedoucí dílny scénických kostýmů: Milan Ježek
Vedoucí dílny scénických dekorací: Mgr. Tomáš Zmrzlý
Umělečtí truhláři: Jan Rousek
Daniel Tůma

Délka: přibližně 80 minut

Albertinka: Gabriela Ines Almargni
Mistr Flor: Michael Hajda
Hrabě Šarm: Štěpán Gajdošík
Hrabě Hufnagel: Ladislav Pokorný
Kněžna Fernanda: Valentýna Vojtková
Matka Albertinky: Jan Zdeněk
Otec Albertinky: Lukáš Hořínek
Baron Firulet: Marie Jančíková
Profesorka: Anežka Burdová
Bankéřka: Jakub Rezek
Generál: Natálie Stančáková
Markýza: Pavla Nevyhoštěná
Vladislav: Rozálie Kubénová
Stanislav: Jonáš Snítil
Zloději: Rozálie Járová

Umělecký kovář: Michal Kábele
Mistr světél: BcA. Šimon Kočí
Osvětlovači: Pavel Moc
Sebastián Vích
MgA. Klára Pavličková
Mistr zvuku: RNDr. Jan Veselý
Zvukaři: Kamil Komm
Marek Havlíček
Ondřej Lemon
Aleš Trhlik
Miroslav Šimek
Jan Štulo

Upozornění: V představení se objevuje nahota, vulgarismy a používá se zde stroboskop.

Kapela: Martin Kozák
Bicí: Arsen Pletan
Kristian Sirkula
Matteo Hager
Vojtěch Paukert
Barbora Pančíková
Basa: Petr Jan Zhaňal
Jana Kovářová

Pedagogické vedení: prof. MgA. Jakub Korčák
prof. MgA. Jan Vedral, PhD.
MgA. Martin Čičvák
Mgr. et MgA. Vladimír Čepík
MgA. Jiří Panzner
doc. Mgr. Tomáš Pavelka
Mgr. Martina Prelissová
Štěpánka Drozdová, DiS.
Naďa Wepperová

Garderoba: Zuzana Birtusová
Stanislav Štěpán
Správce fundusu: Stanislav Štěpán

Divadlo DISK
Karlova 26, 116 65 Praha 1
tel.: +420 234 244 254
e-mail: disk@divadlodisk.cz
www.divadlodisk.cz

Věková přístupnost: 15+
Inscenace vznikla v koprodukcí s ARCHA+.

PREMIÉRA
11 9 2026
ARCHA+

24 11 2026
divadlo DISK

